NORAKSTS
Lieta Nr.142127611
Lietvedības Nr.1-0555-12/12

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2012.gada 27.jūnijā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnesis Dz.Melbārdis,

piedaloties sūdzības iesniedzējas sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Tilpums" pilnvarotajam pārstāvim *S.I.* un Latvijas Republikas pusē pieaicinātas iestādes Valsts meža dienesta pilnvarotajai pārstāvei *I.P.*,

2012.gada 6.jūnijā Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvā pārkāpuma lietu (protokols Nr.AJ 008257) par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Tilpums" (reģistrācijas Nr.40003016145) saukšanu pie administratīvās atbildības pēc Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 66.^{4} panta.

Aprakstošā daļa

[1] 2011.gada 4.janvārī Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā saņemts sabiedrības ar ierobežotu atbildību (turpmāk – SIA) „Tilpums" (turpmāk tekstā – Sūdzības iesniedzēja) pieteikums par Valsts meža dienesta (turpmāk tekstā – VMD) 2010.gada 29.novembra lēmuma Nr.1-20/Tjur-97 (turpmāk tekstā – Lēmums) atcelšanu, ar kuru atstāts negrozīts VMD Rīgas reģionālās virsmežniecības 2010.gada 24.augusta lēmums Nr.12TP/80-10 par Sūdzības iesniedzējas saukšanu pie administratīvās atbildības pēc Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – LAPK) 66.^{4} panta.

[2] No administratīvās lietas materiāliem izriet, ka:

[2.1] Īpašumā *„/Nosaukums/"*, Garkalnes novadā, ar zemes vienības kadastra apzīmējumu Nr.*/kadastra apzīmējums/* (turpmāk – Īpašums), 2004.gadā ir reģistrēta meža zemes inventarizācija ar reģistrācijas Nr.*/reģistrācijas numurs/*, kurā zemes vienībā Nr.*/kadastra apzīmējums/* ir meža zeme 10,2 ha platībā.

[2.2] 2010. gada 12.maijā, Rīgā, starp Sūdzības iesniedzēju un *V.R.* tika noslēgts zemes nomas līgums, ar kuru Sūdzības iesniedzēja pieņēma nomā zemes gabalu (platība - l,6 ha), ar kadastra Nr.*/kadastra apzīmējums/*.

[2.3] VMD Rīgas reģionālās virsmežniecības Ādažu mežniecībā 2010.gada 6.jūlijā ir iesākta administratīvā lietvedība par koku patvaļīgas ciršanas un meža zemes patvaļīgu transformāciju, kas izdarīta īpašuma iznomātās platības daļā, respektīvi – zemes gabalā ar kadastra Nr. */kadastra apzīmējums/* esošajā mežaudzē nogabalā Nr.3 tika novērotas transformācijas pazīmes, proti, veikta koku ciršana un uzsākta augsnes virskārtas līdzināšana.

[2.4] VMD Rīgas reģionālās virsmežniecības Ādažu mežniecības mežzinis 2010.gada 28.jūlijā sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu Nr. AJ 008257 (turpmāk – Protokols) par Meža likuma 12.panta pirmās daļas, 41.panta un 42.panta pirmās daļas pārkāpumu.

Protokolā konstatēts, ka 2010.gada jūlija mēnesī, precīzi nenoskaidrotā laikā, Īpašuma teritorijā, Sūdzības iesniedzējas nomas platībā ir nocirstas 18 augošas priedes diametrā no 20 – 30 cm un veikta zemes virskārtas nolīdzināšana, uzvests šķembu klājiens 0,0217 ha platībā, ar ko izdarīta dabiskās meža vides iznīcināšana šajā platībā, pārkāpjot Meža likuma 12.panta pirmās daļas, 41.panta un 42.panta pirmās daļas prasības.

[2.5] VMD Rīgas reģionālās virsmežniecība 2010.gada 24.augustā pieņēma lēmumu Nr.12T9/80-10 (turpmāk – Sākotnējais lēmums), ar kuru nolēma saukt Sūdzības iesniedzēju pie administratīvās atbildības pēc LAPK 66.^{4} panta, piemērojot naudas sodu Ls 100 apmērā.

[2.6] 2010.gada 6.oktobrī VMD saņemts Sūdzības iesniedzējas iesniegums, kurā Sūdzības iesniedzēja lūdz atcelt Sākotnējo lēmumu.

[2.7] Izskatot lietas materiālus, VMD 2010.gada 29.novembrī pieņēma Lēmumu, ar kuru nolēma:

1) papildināt Sākotnējo lēmumu ar VMD sastādīto „Patvaļīgās meža zemes transformācijas rezultātā valstij nodarīto zaudējumu aprēķinu";

2) atstāt negrozītu Sākotnējo lēmumu.

[3] Uzskatot VMD pieņemto Lēmumu par nepamatotu, Sūdzības iesniedzēja iesniedza sūdzību Administratīvajā rajona tiesā. Sūdzības iesniedzēja norāda, ka

[3.1] Sākotnējā lēmumā ir pareizi minēts, ka nelikumīga koku izciršana nav notikusi, jo koku izciršana veikta, pamatojoties uz Garkalnes novada domes izsniegto atļauju. Pirms ciršanas atļaujas izsniegšanas, zemes gabalu apsekoja Garkalnes novada domes pārstāvis. Koku izciršana ir tieši saistīta arī ar zemes transformāciju. Garkalnes novada dome neinformēja Sūdzības iesniedzēju, ka mežs vai zeme nepieder Garkalnes novadam, kā arī to, ka ciršanas atļauju nepieciešams saņemt mežniecībā un līdz ciršanas uzsākšanai, ir nepieciešams veikt meža zemes transformāciju.

[3.2] Lēmumā nav ņemts vērā, ka koku izciršana un zemes transformācija ir nedalāmas un savstarpēji saistītas darbības, līdz ar to, ja nelikumīga koku izciršana nav notikusi, tad nav notikusi arī zemes transformācija.

[4] VMD 2011.gada 3.februāra rakstveida paskaidrojumā uztur Lēmumā minētos argumentus un uzskata, ka Sūdzības iesniedzējas sūdzība ir nepamatota un noraidāma. Papildus VMD norāda:

[4.1] Sūdzības iesniedzēja uzskata, ka viņa nav pieļāvusi koku nelikumīgu ciršanu un meža zemes nelikumīgu transformāciju, uzskatot, ka šie jēdzieni ir savstarpēji saistīti. VMD šādiem Sūdzības iesniedzējas argumentiem nevar piekrist, jo Sūdzības iesniedzējai bija jāzina, ka viņai nomā nodots zemes gabals, uz kura ir mežs, un, līdz ar to iestājas pienākumi, kādi ir meža īpašniekam vai tiesiskajam valdītājam.

[4.2] Sūdzības iesniedzējas pienākums bija zināt to, ka koku ciršanai meža zemē ir nepieciešams saņemt apliecinājumu VMD attiecīgajā mežniecībā saskaņā ar Meža likuma prasībām, kā arī, veikt meža zemes transformāciju saskaņā ar Ministru kabineta 2004.gada 28.septembra noteikumu Nr.806 „Meža zemes transformācijas noteikumi" 3.5.punktu, ja teritoriju plānots izmantot teritorijas labiekārtošanai. Šobrīd faktiskā situācija, kurā attiecīgajā teritorijas daļā izcirsti koki, nolīdzināta zemsedze un uzbērtas šķembas, liecina par to, ka teritorija ir pārveidota citā lietošanas veidā un netiks turpmāk izmantota mežsaimniecībai.

[4.3] VMD nevar piekrist tam, ka nelikumīga koku ciršana un meža zemes transformācija ir nedalāmi un savstarpēji saistīti jēdzieni. Meža zemes transformācija var notikt, veicot koku ciršanu vai arī to neveicot, ja tiek transformēts izcirtums vai meža zemes kategorija, kas nav klāta ar kokiem. Savukārt koku ciršana pārsvarā gadījumos tiek veikta, nesaistot to ar meža zemes transformāciju.

[5] Tiesas sēdē Sūdzības iesniedzējas pārstāvis uzturēja savu sūdzību, pamatojoties uz sūdzībā minētajiem argumentiem, papildus norādot, ka lai varētu uzsākt degvielas uzpildes stacijas darbu, ir bijis nepieciešams teritoriju labiekārtot, tostarp uzklājot pretinfiltrācijas segumu saskaņā ar Ministru kabineta 2006. gada 16. maija noteikumu Nr.400 1.5.punktu un 5. pielikumu. Tāpat Sūdzības iesniedzējas pārstāvis norādīja, ka koki ir tikuši izcirsti tikai uzkalniņā, lai tie vēja laikā neuzkristu virsū stacijai, bet betona segums jau esot bijis tikai sliktā stāvoklī. Lai pierādītu minēto, Sūdzības iesniedzējas pārstāvis iesniedza degvielas uzpildes stacijas teritorijas fotogrāfijas. Sūdzības iesniedzējas pārstāvis arī norādīja, Sūdzības iesniedzēja ir veikusi koku ciršanu, nevis meža zemes transformāciju, transformācijai jābūt pabeigtai, kas šajā gadījumā nav bijis, līdz ar to Sūdzības iesniedzēju nebija pamata saukt pie administratīvās

atbildības pēc LAPK 66.^{4} panta, turklāt nav saskatāma Sūdzības iesniedzējas vaina, jo Garkalnes novada dome bija izdevusi ciršanas atļauju, pēc kuras Sūdzības iesniedzēja vadījās.

Tiesas sēdē Valsts meža dienesta pārstāve sūdzību neatzina, pamatojoties uz Lēmumā un paskaidrojumos tiesai norādītajiem argumentiem, papildus norādot, ka Lēmuma daļai par valstij radītajiem zaudējumiem ir informatīvs raksturs, ar mērķi informēt Sūdzības iesniedzēju par pienākumu labprātīgi atlīdzināt šos zaudējumus, paši zaudējumu var tikt piedzīti civiltiesiskā kārtībā.

Motīvu daļa

[6] Tiesa, izvērtējot lietā iesniegtos pierādījumus un tiesas sēdē procesa dalībnieku izvirzīto argumentu pamatotību, atzīst, ka sūdzība ir daļēji pamatota un Lēmums daļā ir atceļams.

[7] Pamatojoties uz LAPK 9.panta pirmajā daļā, kā LAPK 239.panta 1.punktā noteikto, administratīvo pārkāpumu lietās tiesai ir jākonstatē administratīvā pārkāpuma sastāvs.

Administratīvā pārkāpuma sastāvu veido administratīvā pārkāpuma objekts, objektīvā puse, subjekts un subjektīvā puse. Ja kaut viena no administratīvā pārkāpuma sastāvu veidojošām pazīmēm iztrūkst, atzīstams, ka nodarījumā nav administratīvā pārkāpuma sastāva.

[8] Sūdzības iesniedzēja saukta pie administratīvās atbildības pēc LAPK 66.^{4} panta. Līdz ar to tiesai ir jāpārbauda, vai iestāde pareizi ir konstatējusi šajā pantā minētā administratīvā pārkāpuma sastāvu.

LAPK 66.^{4} pants noteic, ka par meža zemju patvaļīgu transformēšanu citos zemes lietošanas veidos - uzliek naudas sodu fiziskajām personām no piecdesmit līdz piecsimt latiem, bet juridiskajām personām — no piecsimt līdz trīstūkstoš latiem.

No LAPK 66.^{4} panta izriet, ka par meža zemju patvaļīgu transformēšanu citos zemes lietošanas veidos ir saucama pie administratīvās atbildības tieši tā persona, kas attiecīgās darbības ir veikusi, nevis zemes gabala vai meža īpašnieks (izņemot gadījumus, ja šīs personas sakrīt vai īpašnieks ir devis rīkojumu (pilnvarojumu) veikt attiecīgās darbības, kas šajā gadījumā nav konstatēts). Tādējādi secināms, ka Sūdzības iesniedzēja, nevis zemes īpašnieks, ir LAPK 66.^{4} panta subjekts.

[9] Saskaņā ar LAPK 243.panta pirmo daļu pierādījumi administratīvā pārkāpuma lietā ir jebkuri fakti, uz kuru pamata institūcijas (amatpersonas) likumā noteiktajā kārtībā nosaka administratīvā pārkāpuma esamību vai neesamību, pie administratīvās atbildības sauktās personas vainu un citus apstākļus, kam ir nozīme lietas pareizā izlemšanā.

Tādējādi, lai personu sauktu pie administratīvās atbildības saskaņā ar LAPK 66.^{4}pantu, nepieciešams konstatēt, ka persona ir veikusi meža zemju patvaļīgu transformēšanu citos zemes lietošanas veidos, proti, jākonstatē, ka ir notikusi meža zemju transformācija un tā ir notikusi bez noteiktā kārtībā saņemtas atļaujas.

[10] Tiesa konstatē, ka lietā ir šādi pierādījumi:

[10.1] Protokols, kurā konstatēts, ka 2010.gada jūlija mēnesī, precīzi nenoskaidrotā laikā, Īpašuma teritorijā, Sūdzības iesniedzējas nomas platībā ir nocirstas 18 augošas priedes diametrā no 20 – 30 cm un veikta zemes virskārtas nolīdzināšana, uzvests šķembu klājiens 0,0217 ha platībā, ar ko izdarīta dabiskās meža vides iznīcināšana šajā platībā, pārkāpjot Meža likuma 12.panta pirmās daļas, 41.panta un 42.panta pirmās daļas prasības *(lietas 20.-21.lapa)*;

[10.2] Meža inventarizācijas dati *(lietas 25.-27.lapa)*;

[10.3] Īpašuma mežaudžu plāns *(lietas 28.-30.lapa)*;

[10.4] Garkalnes novada domes 2010.gada 16.jūnija ciršanas atļauja Nr.E-09/221 *(lietas 46.lapa)*.

[10.5] Garkalnes novada zemesgrāmatas nodalījuma Nr.*/nodalījuma numurs/* izdruka, no kuras redzams, ka nodalījuma */daļa/ /iedaļa/* ar ieraksta Nr.5.1. ir nostiprināta lietu tiesība – ilgtermiņa (līdz 2060. gada 31. decembrim) zemes nomas tiesības SIA „Tilpums" *(lietas 31.-36.lapa)*.

[10.6] Zemes nomas līgums *(lietas 37.-40.lapa)*.

[10.7] Patvaļīgas cirtes platības uzmērījums īpašumā *„/Nosaukums/" (lietas 41.lapa)*.

[10.5] Sūdzības iesniedzējas paskaidrojumi par lietas būtību, kas pievienoti Protokolam *(lietas 23.lapa)*, Sūdzības iesniedzējas 20.08.2010. paskaidrojumi Rīgas reģionālajai virsmežniecībai *(lietas 48.lapa)*, paskaidrojumi, kas ietverti pieteikumā tiesai.

[11] Meža likuma 41.pants noteic, ka meža zemes transformācijai citos zemes lietojuma veidos nepieciešama ikreizēja Valsts meža dienesta atļauja. Savukārt 42.panta pirmā un otrā daļa paredz, ja meža zemi transformē, transformācijas ierosinātāja pienākums ir atlīdzināt zaudējumus valstij par dabiskās meža vides iznīcināšanu; meža zemes transformācijas nosacījumus un atļaujas saņemšanas kārtību, kā arī zaudējumu aprēķināšanas un atlīdzināšanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

Ministru kabineta 2004.gada 28.septembra noteikumi Nr.806 „Meža zemes transformācijas noteikumi" (turpmāk – Noteikumi) 20.punkts noteic, ka transformācijas ierosinātājs iesniedz transformācijas iesniegumu tajā virsmežniecībā, kuras pārraudzības teritorijā atrodas transformējamā meža zeme. Saskaņā ar Noteikumu Nr.806 14.punktu meža zemes transformēšana citos zemes lietojuma veidos uzskatāma par patvaļīgu, ja transformācija veikta bez atļaujas vai zemes lietošanas veids neatbilst transformācijas atļaujā norādītajam.

[12] No lietā esošiem Sūdzības iesniedzējas paskaidrojumiem var secināt, ka ir strīds par to, vai Sūdzības iesniedzējas darbība ir uzskatāma par meža zemes transformāciju. Sūdzības iesniedzēja ir norādījusi, ka ir izcirtusi tikai atsevišķus kokus, kas ir apdraudējuši cilvēku veselību un dzīvību, un veikusi teritorijas labiekārtošanu.

Tiesa nevar piekrist Sūdzības iesniedzējai, ka nav notikusi meža zemes transformācija, bet gan tikai atsevišķu koku ciršana. Proti, lietas materiālos ir pašas Sūdzības iesniedzējas paskaidrojumi par lietas būtību, kas pievienoti Protokolam *(lietas 23.lapa)*, Sūdzības iesniedzējas 20.08.2010. paskaidrojumi Rīgas reģionālajai virsmežniecībai *(lietas 48.lapa)* un pieteikuma tiesai *(lietas 3.-4. lapa)* izriet, ka Sūdzības iesniedzēja pēc koku izciršanas ir novākusi palikušās saknes un nolīdzinājusi laukumu aiz */vieta/* ēkas. Savukārt no Protokola izriet, ka ir tikusi veikta zemes virskārtas nolīdzināšana un ir uzvestas šķembas. Tādējādi secināms, ka ar Sūdzības iesniedzējas rīcību ir iznīcināta meža zemei raksturīgā augsne, attiecīgi ir veikta transformācija.

Jānorāda, ka Noteikumu Nr.806 3.5.punkts noteic, ka transformāciju veic, ja tas nepieciešams [..] teritorijas labiekārtošanai.

Tiesa arī norāda, ka Sūdzības iesniedzējas iepriekš minētais apgalvojums ir pretrunā ar pašas Sūdzības iesniedzējas pārstāvja tiesas sēdē norādīto, ka attiecīgajai teritorijai bija jāveic labiekārtošana saskaņā ar Ministru kabineta 2006. gada 16. maija noteikumu Nr.400, lai izveidotu pretinfiltrācijas segumu, proti, meža zemes augsnes vietā bija jāveido speciāls segums – grunts pārklājums.

Tādējādi secināms, ka arī teritorijas labiekārtošana meža zemē, ko ir veikusi Sūdzības iesniedzēja, ir uzskatāma par meža zemes transformāciju, nevis tikai koku izciršanu.

[13] No Sūdzības iesniedzējas paskaidrojumiem izriet, ka tā nezināja par to, ka attiecīgā teritorija ir meža zeme, nevis atsevišķi stāvoši koki.

Tādējādi secināms, strīds lietā pastāv par to, vai attiecīgā teritorija, kurā tika izcirsti koki, bija atzīstama par mežu un meža zemi, un vai Sūdzības iesniedzējai varēja izveidoties tiesiskā paļāvība, ņemot vērā, ka tai Garkalnes novada dome 2010.gada 16.jūnijā ir izdevusi ciršanas atļauju.

Attiecībā par to, vai strīdus teritorija ir vērtējama kā meža zeme, tiesa norāda, ka no Meža likuma neizriet, kādā veidā īpašums iegūst meža vai meža zemes statusu, tajā pašā laikā Meža likuma 29.panta otrā daļa noteic meža īpašnieka vai tiesiskā valdītāja pienākumu savā īpašumā vai tiesiskajā valdījumā esošajos mežos vismaz reizi 10 gados veikt meža inventarizāciju un tās materiālus iesniegt Valsts meža dienestam. Panta trešā daļa paredz, ka par šā panta pirmajā un otrajā daļā noteiktās iesniedzamās informācijas patiesumu ir atbildīgs meža īpašnieks vai tiesiskais valdītājs.

Atbilstoši Meža likuma 1.panta 14.punktam meža inventarizācija ir informācijas iegūšana par mežu un tās dokumentēšana.

Tas nozīmē, ka meža inventarizācija var kalpot par pierādījumu tam, ka konkrētajā

īpašumā ir meža zeme.

To, ka vieta, kur ir notikusi transformācija ir meža zeme, apstiprina 2004.gada 9.marta Meža inventarizācijas dati *(lietas 25.-27.lapa)*, Īpašuma mežaudžu plāns *(lietas 28.-30.lapa)* un Patvaļīgas cirtes platības uzmērījums īpašumā *„/Nosaukums/" (lietas 41.lapa)*.

Savukārt to, ka Sūdzības iesniedzējai vajadzēja zināt par to, ka konkrētajā vietā ir meža zeme, norāda Zemes nomas līgums ar tam pievienoto zemes īpašuma plānu *(lietas 37.-40.lapa)*, no kura teksta cita starpā izriet, ka Sūdzības iesniedzējai zemes gabala robežas dabā ir ierādītas un zināmas (2. punkts), nomnieks ir pilnā mērā atbildīgs par zemes gabala izmantošanu atbilstoši zemes lietošanas un citiem noteikumiem (10. punkts), nomnieka pienākums ir ievērot Latvijas Republikas normatīvos aktus, kas attiecas uz zemes lietošanu (11. punkts), tāpat nomniekam ir zināmi zemes apsaimniekošanas nosacījumi (13. punkts).

Arī no tā, ka nomas līgums ir ilgtermiņa līgums, proti, noslēgts uz 50 gadiem ar lietu tiesību reģistrāciju zemesgrāmatā, var izdarīt secinājumu par to, ka Sūdzības iesniedzēja nevarēja nezināt un tai vajadzēja zināt par iznomātā zemes gabala robežām un sastāvu, kā arī to, ka uz tās atrodas ir mežs. Tas apstāklis, ka zemes īpašnieks, nododot zemes gabalu nomā, iespējams, par kaut ko būtisku nav informējis nomnieku, šajā gadījumā nemaina lietas būtību, jo starp nomnieku un iznomātāju pastāv civiltiesiska rakstura saistības, kas nevar ietekmēt personu pienākumus pret valsti, kas izriet no administratīvi tiesiskajām attiecībām. Turklāt, ņemot vērā to, ka nomas saistības ir ilgtermiņa, kas saistās ar dažādiem blakus pienākumiem, tostarp normatīvajos aktos noteikto uz zemes gabala esošā meža kopšanu, Sūdzības iesniedzējai pašai bija jāiegūst visa iespējamā būtiskā informācija no iznomātāja.

Jautājumā par meža zemes transformāciju ir svarīgi pierādīt, ka teritorijā ir bijusi meža zeme, kas šajā gadījumā ir pierādīts ar meža inventarizācijas lietu, kas juridiski nodibina šīs zemes statusu līdz ar tās reģistrāciju Valsts meža dienestā. Nav būtiski, kā mežs izskatījās uz transformācijas uzsākšanas brīdi, vai tur auga tikai veci koki vai krūmi, cik koki auga šajā mežā, jo, ja Sūdzības iesniedzēja uzskatīja, ka mežs kopš meža inventarizācijas veikšanas ir būtiski pārvērties, tai bija jāveic atkārtota meža inventarizācija, kuras laikā, iespējams, varētu atzīt, ka konkrēto teritoriju vairs nevar nosaukt par mežu un meža zemi.

[14] Attiecībā uz tiesiskās paļāvības principa piemērošanu šajā lietā tiesa uzskata, ka Sūdzības iesniedzējai nevarēja izveidoties tiesiskā paļāvība, pamatojoties uz to, ka Sūdzības iesniedzējai tika izdota koku ciršanas atļauja, līdz ar to neveidojas arī tiesiskuma un tiesiskās paļāvības principu kolīzija.

Kā tiesa jau iepriekš ir konstatējusi, Sūdzības iesniedzēja ir noslēgusi ilgtermiņa nomas līgumu par konkrēto zemes gabala nomu un ar ierakstu zemesgrāmatā ir tikušas nodibinātas Sūdzības iesniedzējai lietu tiesības uz šo zemes gabalu. Tas nozīmē, ka Sūdzības iesniedzējai ir radušies noteikti pienākumi, kas apjoma ziņā ir lielāki nekā vienkāršam nomniekam, proti, iestājas pienākumi, kādi ir meža īpašniekam vai tiesiskajam valdītājam. Līdz ar to, uzsākot jebkuru darbību iznomātajā zemes gabalā, Sūdzības iesniedzējai bija pienākums iepazīsies ar faktiskajiem apstākļiem un attiecīgo tiesisko regulējumu.

Tas apstāklis, ka Garkalnes novada dome izsniedzot atļauju koku izciršanai, ir kļūdījusies un pārkāpusi savu kompetenci, nevar ietekmēt Sūdzības iesniedzējas atbildību. Lēmums, kas pieņemts ārpus iestādes kompetences, ir prettiesisks, tāpēc nevar radīt tiesiskas sekas. Tas var radīt tikai tiesības prasīt zaudējumu atlīdzinājumu.

Tiesas ieskatā, vēršoties Garkalnes novada domē, Sūdzības iesniedzējai visupirms pašai vajadzēja pārbaudīt, kur tieši tās iznomātajā zemes gabalā notiks koku izciršana un vai šīs darbības nav paredzēts veikt mežā. Savukārt tā kā Sūdzības iesniedzējai vajadzēja zināt nomā nodotā zemes gabala sastāvu, Sūdzības iesniedzējai vajadzēja arī vadīties no konkrētām tiesību normām, kas regulē attiecīgu darbību veikšanu, proti, no Meža likuma 41.panta. Tādējādi Sūdzības iesniedzējas pienākums bija zināt to, ka koku ciršanai meža zemē ir nepieciešams saņemt apliecinājumu VMD attiecīgajā mežniecībā saskaņā ar Meža likuma prasībām, kā arī, lai veiktu teritorijas labiekārtošanu, kas pēc koku izciršanas, zemsedze nolīdzināšanas un šķembu uzbēršanas, tiktu pārveidota citā lietošanas veidā ar mērķi turpmāk vairs neizmantota

mežsaimniecībai, proti, notiktu meža zemes transformācija, bija jāvadās pēc Ministru kabineta 2004.gada 28.septembra noteikumu Nr.806 „Meža zemes transformācijas noteikumi" prasībām.

Likuma „Par likumu un citu Saeimas, Valsts prezidenta un Ministru kabineta pieņemto aktu izsludināšanas, publicēšanas, spēkā stāšanās kārtību un spēkā esamību" 7.pants noteic, ka spēkā esošie likumi un Ministru kabineta noteikumi ir saistoši visā Latvijas teritorijā, un neviens nevar aizbildināties ar to nezināšanu. Likumu un Ministru kabineta noteikumu nezināšana neatbrīvo no atbildības.

Tiesa atzīst, ka Sūdzības iesniedzējai arī nav likumīga pamata aizbildināties ar meža nozari regulējošo normatīvo aktu nezināšanu.

Līdz ar to VMD tiesas ieskatā pamatoti ir konstatējis Sūdzības iesniedzējas vainu LAPK 66.^{4} panta pārkāpumā.

[15] Saskaņā ar LAPK 32.pantu sodu par administratīvo pārkāpumu uzliek ietvaros, ko nosaka normatīvais akts, kurā paredzēta atbildība par izdarīto pārkāpumu, stingrā saskaņā ar šo kodeksu un citiem aktiem par administratīvajiem pārkāpumiem.

Uzliekot sodu, ņem vērā izdarītā pārkāpuma raksturu, pārkāpēja personību, viņa vainas pakāpi, mantisko stāvokli, atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus.

LAPK 66.^{4} pants noteic, ka par meža zemju patvaļīgu transformēšanu citos zemes lietošanas veidos - uzliek naudas sodu fiziskajām personām no piecdesmit līdz piecsimt latiem, bet juridiskajām personām — no piecsimt līdz trīstūkstoš latiem.

Kā redzams no minētā, LAPK 66.^{4} panta sankcijā ir noteikts alternatīvs sods. Tādējādi iestādei, konstatējot minētajā pantā paredzēto administratīvo pārkāpumu, attiecībā uz soda apmēru ir rīcības brīvība noteikt konkrētā lēmuma saturu. Proti, iestāde pieņem lēmumu, *ievērojot piemērojamā tiesību normā noteiktos ietvarus, un šajos ietvaros, veicot lietderības apsvērumus, nosaka administratīvā akta saturu (nosaka konkrētu soda apmēru)*. Citiem vārdiem, iestādei ir jāvērtē, kāds soda apmērs ir samērīgs ar konkrēto pārkāpumu.

Sūdzības iesniedzējai kā juridiskajai personai ir piemērots naudas sods 100,- Ls apmērā, proti, zemāks par sankcijas noteikto.

Tiesa konstatē, ka VMD bija iespēja izmantot likumā noteikto rīcības brīvību, tomēr VMD konkrētajā gadījumā iestādei dotās rīcības brīvības robežas ir pārsniedzis.

Izvērtējot minēto, tiesa konstatē, ka VMD, pieņemot lēmumu, konkrētajā gadījumā nav ievērojusi LAPK 237. pantā noteikto prasību *izlemt lietu stingrā saskaņā ar likumu*, kā arī nav ievērojusi LAPK 32.panta prasību par to, ka sodu par administratīvo pārkāpumu uzliek *ietvaros, ko nosaka normatīvais akts*.

Tādējādi tiesa konstatē, ka VMD ir rupji pārkāpis administratīvā pārkāpuma lietvedības noteikumus. Tiesa norāda, ka iestādei likums nav devis tiesības noteikt sodu zem sankcijā paredzētās robežas. Likumdevējs par konkrētu pārkāpumu ir noteicis konkrētas soda robežas, no kurām likuma piemērojošā iestādei nav tiesību iziet.

Vienlaikus, ņemot vērā soda neizbēgamības principu, tiesa uzskata, ka izskatāmajā lietā Lēmums minētā procesuālā pārkāpuma dēļ nav atceļams. Tiesa papildus norāda, VMD prakse, ar kuru VMD pārsniedz tai piešķirtās rīcības brīvības robežas, turpmāk nav pieļaujama.

[16} Ņemot vērā to, ka ar Lēmumu Sūdzības iesniedzēja ir saukta ne tikai pie administratīvās atbildības par administratīvā pārkāpuma izdarīšanu, bet ar Lēmumu ir arī uzlikts pienākums Sūdzības iesniedzējai atlīdzināt radītos zaudējumus, tiesa izvērtē Lēmuma tiesiskumu šajā daļā.

LAPK 272.pants noteic, ka institūcijai, izskatot administratīvā pārkāpuma lietu, cita starpā ir jānoskaidro, vai ir nodarīts mantiskais zaudējums. LAPK 274.panta otrā daļa noteic, ja, izlemjot jautājumu par soda piemērošanu, institūcija vienlaikus izlemj jautājumu par nodarītā mantiskā zaudējuma atlīdzināšanu, lietā pieņemtajā lēmumā tiek norādīts piedzenamā zaudējuma apmērs, kā arī atlīdzināšanas termiņš un kārtība.

No minētā izriet, ka Lēmumā iekļautais zaudējumu atlīdzināšanas pienākums ir viena no administratīvā akta sastāvdaļām un ir pārbaudāma tāpat, kā tiek pārbaudīts administratīvais akts vispār.

Tai pašā laikā institūcijas iespējas, vienlaikus izlemjot jautājumu par administratīvā soda

uzlikšanu izlemt arī jautājumu par vainīgā pienākumu atlīdzināt mantisko zaudējumu, ir ierobežotas ar LAPK 39.pantā noteikto.

LAPK 39.panta pirmā daļa noteic, ja administratīvā pārkāpuma rezultātā nodarīts mantisks zaudējums fiziskajai vai juridiskajai personai, tad, izlemjot jautājumu par administratīvā soda uzlikšanu, administratīvajai komisijai ir tiesības vienlaikus izlemt jautājumu par vainīgā pienākumu atlīdzināt mantisko zaudējumu līdz piecdesmit latiem, bet rajona (pilsētas) tiesas tiesnesim – līdz divsimt latiem. Panta otrā daļa paredz, ka citos gadījumos jautājumu par administratīvā pārkāpuma rezultātā nodarīta mantiskā zaudējuma vai morālā kaitējuma atlīdzināšanu izlemj civilās tiesvedības kārtībā.

No minētā izriet, ka tikai LAPK 39.panta pirmajā daļā noteiktajos gadījumos attiecīgā institūcija ir tiesīga administratīvajā aktā noteikt arī pienākumu atlīdzināt zaudējumus, pārējos gadījumos zaudējumi piedzenami civiltiesiskā kārtībā.

Pienākuma atlīdzināt mantiskos zaudējumus iekļaušana administratīvajā aktā rada ļoti nopietnas sekas. Proti, LAPK 32.nodaļa reglamentē lēmuma izpildes kārtību par mantiskā zaudējuma atlīdzināšanu. LAPK 320.panta pirmā daļa noteic, ka lēmumu administratīvā pārkāpuma lietā daļā par mantiskā zaudējuma atlīdzināšanu izpilda šajā kodeksā un Civilprocesa kodeksā un citos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Panta otrā daļa noteic, ka lēmums administratīvā pārkāpuma lietā daļā par mantiskā zaudējuma atlīdzināšanu ir izpilddokuments. Panta trešā daļa noteic, ka mantiskais zaudējums pārkāpējam jāatlīdzina ne vēlāk kā piecpadsmit dienu laikā no lēmuma izsniegšanas dienas vai no sūdzības vai protesta noraidīšanas dienas.

LAPK 321.pants noteic, ja lēmumu daļā par mantiskā zaudējuma atlīdzināšanu neizpilda šā kodeksa 320.panta trešajā daļā noteiktajā termiņā, to nosūta zaudējuma piedzīšanai Civilprocesa kodeksā paredzētajā izpildu lietvedības kārtībā.

No iepriekš minētajām normām izriet, ka zaudējumi ir jāatlīdzina bezstrīdus kārtībā, nepārbaudot ne zaudējumu pamatojumu, ne arī tā apmēru.

Ievērojot minēto, gadījumā, ja saskaņā ar LAPK 39.panta pirmo daļu pienākums par zaudējumu atlīdzinājumu ir norādāms administratīvajā aktā, tad administratīvajai tiesai ir pienākums pārbaudīt gan tā pamatojumu, gan arī tā apmēru. Bet gadījumā, ja saskaņā ar LAPK 39.panta otro daļu institūcija nav tiesīga šādu pienākumu iekļaut administratīvajā aktā, tad administratīvajai tiesai ir jāpārbauda, vai institūcija šo noteikumu ir ievērojusi.

Konkrētajā gadījumā Valsts meža dienests ir pārkāpis savas kompetences robežas un ir uzlicis pienākumu Sūdzības iesniedzējai atlīdzināt zaudējumus, kaut gan Valsts meža dienests neatbilst LAPK 39.panta pirmās daļas subjektam, kam būtu šādas tiesības.

Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka Lēmums šajā daļā ir prettiesisks un atceļams.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 286. panta pirmās daļas 1. punktu, Administratīvā procesa likuma 84., 253. panta pirmo daļu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda:

atstāt spēkā negrozītu Valsts meža dienesta 2010.gada 29.novembra lēmumu Nr.1-20/Tjur-97 daļā par SIA „Tilpums" saukšanu pie administratīvās atbildības saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 66.^{4} pantu, bet SIA „Tilpums" sūdzību šajā daļā **noraidīt.**

Atcelt Valsts meža dienesta 2010.gada 29.novembra lēmumu Nr.1-20/Tjur-97 daļā par pienākuma uzlikšanu atlīdzināt par labu valstij patvaļīgās meža zemes transformācijas rezultātā nodarītos zaudējumus no tā pieņemšanas dienu.

Tiesas spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnesis /paraksts/ Dz.Melbārdis

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas
tiesnesis _____ Dz.Melbārdis
Rīgā, 2012.gada 27.jūnijā